

Sygn. akt III AUa 2105/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Lena Jachimowska (spr.)
Sędziowie	SSO del. Gabriela Pietrzyk - Cyrbus SSA Antonina Grymel
Protokolant	Ewa Bury

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania C. K. (C. K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o dalszą wypłatę renty rodzinnej

na skutek apelacji ubezpieczonej C. K.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 29 sierpnia 2012r. sygn. akt IX U 811/12

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodkowi Zamiejscowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania.

/-/SSO del. G. Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA L. Jachimowska /-/SSA A. Grymel

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2105/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 marca 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R. odmówił ubezpieczonej C. K. dalszej wypłaty renty rodzinnej, gdyż ubezpieczona ukończyła 25 lat, nie będąc na ostatnim roku studiów

w szkole wyższej.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczona domagając się dalszego przyznania renty rodzinnej na okres ostatniego roku studiów wyższych, wskazała, iż ostatni rok studiów rozpoczął się (...) i trwać będzie do (...). Podniosła, iż 25 lat ukończyła w dniu (...) zatem występuje problem 3 dni, bo gdyby urodziła się(...), to nie byłoby żadnego problemu.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2012r., sygn. akt IX U 811/12 oddalił odwołanie.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy w oparciu o akta organu rentowego, w tym zaświadczenie Wyższej Szkoły (...)

w Ł. z dnia 8.03.2012r. wynika, że urodzona w dniu (...) ubezpieczona od dnia 9.06.1993r. uprawniona jest do renty rodzinnej po zmarłym ojcu. W związku

z kontynuowaniem nauki renta była przyznana do 31.01.2012r., tj. do miesiąca,

w którym ubezpieczona osiągnęła 25 rok życia. Ubezpieczona jest studentem Wyższej Szkoły (...) w Ł. Wydziału Pedagogicznego, na kierunku pedagogika. Są to studia uzupełniające magisterskie - drugiego stopnia, trwające 2 lata (4 semestry). Ubezpieczona uzyskała zaliczenie drugiego semestru studiów i tym samym, 1 roku studiów do (...) Studentką drugiego, ostatniego roku studiów, ubezpieczona jest od (...)

Kierując się powyższymi ustaleniami, Sąd Okręgowy odwołał się do treści

art. 68 ust.1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zm.), stanowiącego, iż dzieci własne mają prawo do renty rodzinnej do ukończenia nauki

w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia. Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że bezspornym jest, iż ubezpieczona w roku szkolnym 2011/2012 była studentem studiów pedagogicznych drugiego stopnia,

i że w dniu ukończenia 25 roku życia, tj. w dniu (...), była na przedostatnim roku studiów. Ostatni rok studiów rozpoczął się w dniu (...).

Zdaniem Sądu Okręgowego, nie ulega wątpliwości, iż ubezpieczona bezzasadnie domaga się dalszej wypłaty renty rodzinnej. Wynika to bowiem

z literalnego brzmienia przepisu powołanego art.68 ustawy o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który jednoznacznie, w sposób niepozostawiający wątpliwości, wskazuje, kiedy możliwe jest pobieranie renty rodzinnej przez dziecko po ukończeniu 25 roku życia. Zgodnie z tym przepisem warunkiem koniecznym przedłużenia prawa do renty rodzinnej jest osiągnięcie,

tj. ukończenie 25 roku życia na ostatnim roku studiów. Przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS, regulujące kwestię renty rodzinnej nie przewidują dalszych wyjątków w tej kwestii, w szczególności nie przewidują wyjątków dla osoby, która ukończyła

25 lat na przedostatnim roku studiów, na kilka dni przed rozpoczęciem ostatniego roku studiów.

Podzielając w pełni stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w wyroku z dnia 3.03.2011 r. (II UK 303/10, OSNP 2012/7-8/98), Sąd pierwszej instancji stwierdził,

iż wykładnia art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009r. Nr 153,

poz. 1227 ze zm.), przyznająca prawo do przedłużenia wypłaty renty rodzinnej tylko tym osobom, które w dniu ukończenia 25 lat były na ostatnim roku studiów, nie uzasadnia zarzutu nierównego traktowania osób, które w dniu ukończenia 25 lat były na przedostatnim roku studiów lub kontynuowały naukę w szkole niebędącej szkołą wyższą.

Interpretacja powołanej normy prawnej w sposób racjonalnie uzasadniony przyznaje prawo do dalszej wypłaty

renty rodzinnej po ukończeniu 25 lat tej grupie studentów, którzy z przyczyn wyjątkowych nie zdążyli ukończyć studiów wyższych przed osiągnięciem tego wieku. Nie było celowe przedłużanie o rok wypłaty tego świadczenia tym studentom, którzy nie są na ostatnim roku studiów, gdyż i tak w tym czasie nie zdobyliby oni kwalifikacji zawodowych, umożliwiających podjęcie zatrudnienia, odpowiedniego dla absolwentów wyższych uczelni.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy z mocy art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

Apelację od wyroku wywiodła ubezpieczona, zaskarżając wyrok w całości i domagając się jego zmiany lub uchylecia, zarzuciła mu zlekceważenie obecnej sytuacji ubezpieczonej i przesłanek jej towarzyszących, nie wzięcie pod uwagę dalszej kontynuacji studiów wyższych oraz nie uznanie owej sytuacji za wyjątkową.

Apelująca zarzuciła, iż Sąd pominął istotne dla ubezpieczonej przesłanki, mówiące o dalszej kontynuacji studiów wyższych oraz nieuznanie owej sytuacji za wyjątkową ze względu na jej trudną sytuację materialną. Podniosła, iż tracąc prawo do pobierania świadczenia, nie będzie w stanie kontynuować dalszej nauki na ostatnim roku studiów wyższych, a co za tym idzie, utraci szanse na ukończenie obranego kierunku studiów.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja w zakresie w jakim domaga się uchylecia zaskarżonego wyroku jest w pełni uzasadniona albowiem Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Spór w rozpoznawanej sprawie sprowadzał się do ustalenia czy pobierająca rentę rodzinną ubezpieczona, po ukończeniu w dniu (...) 25-go roku życia jest uprawniona do świadczenia na ostatnim roku studiów, a jego istotą było rozstrzygnięcie czy w dniu (...) ubezpieczona była studentką ostatniego roku studiów w szkole wyższej.

Wedle normy art.68 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r.

Nr 153, poz.1227 ze zm.) renta rodzinna przysługuje dzieciom własnym, dzieciom drugiego małżonka oraz dzieciom przysposobionym do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 rok życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia. Ustawodawca przyjmuje zatem, że z zakończeniem tej granicy wiekowej prawo do renty rodzinnej ustaje bez względu na okres, jaki pozostał do zakończenia nauki w szkole, jeżeli jest ona odbywana w szkole nie będącej szkołą wyższą. Jedyny wyjątek - w odniesieniu do odbywania studiów w szkole wyższej - ustanowiony został w art.68 ust.2 ustawy, dopuszczając dalsze, maksymalne przedłużenie okresu pobierania renty rodzinnej przez dziecko, które osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, do zakończenia tego ostatniego roku studiów.

Kwestia ukończenia przez studenta jednego roku studiów i rozpoczęcia następnego nie była uregulowana w ustawie z dnia 12 września 1990r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz.385 ze zm.) lecz określona regulaminem studiów uchwalanym przez samą uczelnię. Także po zmianie stanu prawnego i wejściu w życie z dniem 1 września 2005r. nowej ustawy z dnia 27 lipca 2005r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz.1365 ze zm.) problem organizacji studiów należy do uczelni. W związku z tym ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art.68 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach, następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów dokonanego w oparciu o regulamin obowiązujący uczelnię. W każdym wypadku regulamin uczelni decyduje o tym, na którym roku studiów studiuje dany student.

Ubezpieczona C. K. w roku akademickim 2011/2012 była studentką I roku studiów drugiego stopnia, w systemie niestacjonarnym, trwającym dwa lata, na kierunku pedagogika, na Wydziale Pedagogicznym (...) Wyższej Szkoły (...) w Ł.. Jak wynika z informacji tej Uczelni z dnia 8.03.2012r. zaliczenia i egzaminy drugiego semestru studiów, skarżąca zaliczyła do 31.01.2012r.

Sąd Okręgowy, mimo przeprowadzenia dowodu z akt rentowych, w tym zaświadczenia Wyższej Szkoły (...) w Ł. z dnia 8.03.2012r., w ogóle nie dokonał żadnych ustaleń w zakresie okoliczności wynikających z treści tego zaświadczenia oraz załączonej karty egzaminacyjnej, wskazującej na egzaminy objęte zimową sesją egzaminacyjną (k.175-176 a.s.). Z karty egzaminacyjnej wynika, że ubezpieczona zdała ostatni egzamin w sesji zimowej w dniu 15.01.2011r., co jest zgodne z potwierdzeniem Uczelni - egzaminy drugiego semestru studiów studentka zaliczyła do (...) i od (...) jest studentką drugiego roku studiów(....).

W związku z powyższym koniecznym było przeprowadzenie dowodu z regulaminu studiów obowiązującego na tej Uczelni, aby w oparciu o organizację studiów, ustalić datę, w której ubezpieczona uzyskała status studenta drugiego (ostatniego) roku studiów. Dotychczas zgromadzony materiał dowodowy zdaje się wskazywać, że z dniem 15 stycznia 2012r., tj. przed ukończeniem 25 roku życia, ubezpieczona stała się studentką ostatniego roku studiów wyższych. Konstatacja ta wymaga jednak weryfikacji w oparciu o regulamin studiów obowiązujący w (...) Wyższej Szkole (...) w Ł..

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy uwzględni naprowadzone wyżej okoliczności, przeprowadzając stosowne postępowanie dowodowe, obejmujące także ustalenie daty zakończenia ostatniego roku studiów, określonej regulaminem studiów. Oceniając zasadność roszczenia ubezpieczonej, należy mieć także na uwadze poglądy judykatury Sądu Najwyższego w przedmiocie wykładni art. 68 ust.2 powołanej ustawy, wedle której studentka, która na przedostatnim roku studiów zdała wszystkie wymagane egzaminy i która ukończyła 25 lat życia przed rozpoczęciem zajęć w nowym roku akademickim, zachowuje prawo do renty rodzinnej do zakończenia ostatniego roku studiów. Fakt, że osoba ubiegająca się o rentę rodzinną ukończyła 25 lat w okresie wakacji studenckich po ukończeniu nauki na przedostatnim roku studiów, przed rozpoczęciem zajęć na ostatnim roku studiów, na który uzyskała wpis, nie oznacza, że utraciła uprawnienia do świadczenia w oparciu o art.68 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (vide: nadal aktualna uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1989r., III UZP 3/89 (OSP 1990 nr 5-6, poz. 246), wydana na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Również na gruncie analizowanego przepisu ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 sierpnia 2007r. stwierdził, że osoba ubiegająca się o rentę rodzinną, która ukończyła 25 lat w okresie wakacji studenckich po ukończeniu nauki na przedostatnim roku studiów a przed rozpoczęciem zajęć na ostatnim roku studiów, na który uzyskała wpis, nie traci uprawnienia do świadczenia w oparciu o art.68 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2007r. sygn. II UK 15/07 OSNP 2008 nr 19-20, poz.295).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny, uznając iż nie została rozpoznana istota sprawy, po myśli art.386 § 4 k.p.c., orzekł kasatoryjnie.

/-/SSO del. G. Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA L. Jachimowska /-/SSA A. Grymel

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM